

مهندس رضا پور مهدی علارلو
کارشناس مجتمع تحقیقات کاربردی و تولید
شرکت توسعه کشت دانه های روغنی

اصول داشت کلزا (مدیریت آفات)

هرچند که خسارت آنها در مراحل اولیه کشت کلزا از اهمیت بیشتری برخوردار می باشد، ولی اگر جمعیت بالایی داشته باشند در مراحل بعدی رشد نیز قدرت صدمه رساندن به مزرعه کلزا را دارند. در شرایط سرد زمستان فعالیت این آفت کمتر می شود، ولی با ملایم شدن هوا از اواخر زمستان مجدداً فعالیت آنها بیشتر شده و به اندام های مختلف کلزا از جمله برگ ها، شاخه ها و حتی غلاف های تشکیل شده آسیب می رسانند. پناهگاه این آفت در فصول مختلف اغلب در زیر علف های هرز حاشیه مزرعه و کنار جوی ها می باشد و از این جهت وجین و مبارزه با علف های هرز جهت کاهش جمعیت آنها در مزرعه بسیار مهم است. مبارزه با آنها باید از ابتدای کشت کلزا مورد توجه قرار گیرد. اغلب از طعمه های آغشته به سم جهت کنترل آنها استفاده می شود که می توان به مخلوط سبوس گندم مرطوب شده با سم آفت کش اشاره نمود و یا از طعمه های آماده موجود در بازار مانند متالدهید (متالانجی) استفاده کرد.

یکی از عوامل کاهش راندمان تولید در زراعت کلزا خسارت حاصل از حمله آفات در مراحل مختلف رشد گیاه می باشد. در اکثر نقاط کشور از اواسط فصل زمستان مزارع کلزا وارد فاز زایشی شده و به تدریج مراحل غنچه دهی، گلدهی، غلاف و دانه بندی را طی می کنند، در ادامه به نکاتی در ارتباط با آفاتی که در این مراحل به کلزا حمله می کنند و نیز نحوه کنترل آنها پرداخته می شود.

۱) راب (لیسک):

از آفاتی بوده که در تمام مراحل رشدی در مزارع کلزا خصوصاً در مناطق مرطوب فعالیت دارد (شکل ۱).

شکل ۱. راب (لیسک)

۲) سوسک‌های گرده و گلخوار:

همزمان با شروع رشد زایشی و تشکیل غنچه‌های کلزا، گونه‌های مختلف سوسک‌ها فعالیت خود را در مزرعه شروع می‌نمایند که بسته به نوع رقم، منطقه کشت و شرایط آب و هوایی خسارت آنها بر روی کلزا متفاوت می‌باشد. معمولاً فعالیت این آفات در شرایط گرم و آفتابی و در مرحله غنچه‌دهی کلزا بیشتر می‌باشد (شکل ۲).

شکل ۲. سوسک‌های گلخوار

همچنین در مزارعی که در مناطق کوهپایه و حاشیه جنگل و با سطح کشت اندک می‌باشند، جمعیت و خسارت این آفات بیشتر می‌باشد، بنابراین جهت جلوگیری از خسارت این آفات باید از کشت مزارع تکی کلزا در مناطق فوق خودداری نمود و تا حد امکان از ارقام زودرس‌تر جهت کشت استفاده نمود. مبارزه شیمیایی با این آفات بستگی به میزان جمعیت، مرحله رشدی کلزا و قدرت خسارت آفت دارد و بهتر است با مشاهده این آفات در مزارع، جهت اقدام به سمپاشی با کارشناسان منطقه هماهنگی نمود.

۳) شته‌ها:

از آفات مهم دیگر که در مناطقی از کشور و در مراحل مختلف رشدی به کلزا حمله می‌کند، گونه‌های متفاوتی از شته‌ها هستند که امکان خسارت آنها در مراحل زایشی رشد کلزا از جمله غنچه‌دهی و گلدهی بیشتر می‌باشد. جهت جلوگیری از خسارت شته‌ها، با توجه به استقرار آفت در پشت برگ‌ها، باید بعد از سبز شدن گیاه کلزا بازدیدهای دقیق از مزرعه به عمل آید و در صورت وجود آفت نسبت به کنترل به موقع آن اقدام گردد؛ زیرا اگر در کنترل آفت تاخیر انداخته شود، به علت سرد شدن هوا در زمستان مدیریت آن سخت خواهد بود. بعد از سرمای زمستان شته‌ها به سرعت تکثیر نموده و با افزایش جمعیت آنها، احتمال خسارتشان در مراحل تشکیل غنچه و گل افزایش می‌یابد. این آفات اغلب از حاشیه مزرعه شروع به توسعه می‌نمایند و در صورت بررسی به موقع، سمپاشی اطراف مزرعه جهت جلوگیری از گسترش آنها کافی خواهد بود. از سموم حشره کش مختلف مانند کنفیدور، پرمور، دیازینون و ... می‌توان جهت مبارزه با آنها استفاده نمود که بهتر است جهت کنترل مناسب آفت با کارشناسان گیاه پزشکی منطقه مشورت گردد.